

Briuselis, 2024 m. gruodžio 3 d.
(OR. en)

16475/24

Tarpinstitucinė byla:
2024/0306(NLE)

FRONT 326
COWEB 200
MIGR 450

PASIŪLYMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2024 m. lapkričio 28 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2024) 546 final
Dalykas:	Pasiūlymas TARYBOS SPRENDIMAS dėl Europos Sąjungos ir Bosnijos ir Hercegovinos susitarimo dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros Bosnijoje ir Hercegovinoje vykdomos operacinės veiklos pasirašymo Europos Sąjungos vardu ir laikino taikymo

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2024) 546 final.

Pridedama: COM(2024) 546 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 11 28
COM(2024) 546 final

2024/0306 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**dėl Europos Sąjungos ir Bosnijos ir Hercegovinos susitarimo dėl Europos sienų ir
pakrančių apsaugos agentūros Bosnijoje ir Hercegovinoje vykdomos operacinės veiklos
pasirašymo Europos Sąjungos vardu ir laikino taikymo**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Viena iš Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros (toliau – Agentūra) užduočių – bendradarbiauti su trečiosiomis valstybėmis sričių, kurioms taikomas Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reglamentas (Reglamentas (ES) 2019/1896), atžvilgiu, „įskaitant galimą sienų valdymo būrių operacinį siuntimą į trečiąsias valstybes“¹. Todėl Agentūra, kaip Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų dalis, turi užtikrinti Europos integruotą sienų valdymą², kurio viena iš sudedamųjų dalių – bendradarbiavimas su trečiosiomis valstybėmis į Reglamento (ES) 2019/1896 taikymo sritį patenkančių sričių klausimais, daugiausia dėmesio skiriant kaimyninėms trečiosioms valstybėms ir neteisėtos migracijos kilmės arba tranzito valstybėms³. Agentūra tiek, kiek to reikia jos užduotims atlikti⁴, gali bendradarbiauti su trečiųjų valstybių institucijomis, kompetentingomis klausimų, kuriems taikomas minėtas reglamentas, atžvilgiu ir gali vykdyti su Europos integruotu sienų valdymu susijusius veiksmus trečiosios valstybės teritorijoje, jei ji su tuo sutinka.

Reglamento (ES) 2019/1896 73 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad aplinkybėmis, kuriomis reikia siųsti Europos sienų ir pakrančių apsaugos nuolatinio korpuso sienų valdymo būrius į trečiąją valstybę, kurioje būrių nariai naudosis vykdomaisiais įgaliojimais, Sąjunga ir susijusi trečioji valstybė sudaro susitarimą dėl statuso. Šis susitarimas dėl statuso turėtų būti pagrįstas tipiniu susitarimu, Komisijos parengtu pagal minėto reglamento 76 straipsnio 1 dalį. Komisija patvirtino šį tipinį susitarimą 2021 m. gruodžio 21 d.⁵

Bosnija ir Hercegovina tebėra svarbi migrantų, siekiančių keliauti į Europos Sąjungą per Vakarų Balkanus, tranzito šalis. 2024 m. sausio–rugsėjo mėn. prie Europos Sąjungos išorės sienų Vakarų Balkanų maršruto regione užregistruota beveik 17 000 neteisėto sienos kirtimo atvejų, iš kurių apie 90 proc. – prie Kroatijos sienos su Bosnija ir Hercegovina. Bosnijos ir Hercegovinos veikla taip pat lėmė tai, kad per tą patį laikotarpį šiame ruože nustatyta daugiau kaip 5 000 papildomų mėginimų kirsti sieną.

Neteisėtai judantys asmenys tebėra organizuotų nusikalstamų grupuočių, neteisėtai gabenančių žmones, taikiny ir kyla didelis pavojus, kad jiems keliaujant šiuo maršrutu bus pažeistos jų žmogaus teisės. Išaugus neteisėtai atvykstančių asmenų skaičiui ir dėl to padaugėjus prieglobsčio prašymų kai kurioms valstybėms narėms daromas didelis spaudimas, todėl reikia imtis bendrų, koordinuotų veiksmų Sąjungos lygmeniu, grindžiamų Pakte nustatytais teisingo atsakomybės pasidalijimo ir solidarumo principais.

2017 m. Komisija pradėjo derybas su Bosnija ir Hercegovina dėl susitarimo dėl statuso, remdamasi ankstesniu Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reglamentu (Reglamentu (ES) 2016/1624). Derybos sėkmingai užbaigtos 2019 m. sausio mėn. Komisijai ir Bosnijai ir Hercegovinai parafavus susitarimo dėl statuso projektą. Vis dėlto susitarimas dėl statuso nebuvo iš karto pasirašytas, o praėjus keliems mėnesiams po susitarimo parafavimo, minėtas reglamentas buvo panaikintas ir pakeistas Reglamentu (ES) 2019/1896.

¹ 2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų 10 straipsnio 1 dalies u punktas.

² Reglamento (ES) 2019/1896 71 straipsnio 1 dalis.

³ Reglamento (ES) 2019/1896 3 straipsnio g punktas.

⁴ Reglamento (ES) 2019/1896 73 straipsnio 1 dalis.

⁵ Komunikatas COM(2021) 829 „2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1052/2013 ir (ES) 2016/1624, nurodytas tipinis susitarimas dėl statuso“.

Atsižvelgiant į tai, kad Bosnija ir Hercegovina yra kaimyninė trečioji valstybė, kuri tebėra svarbi neteisėtų migrantų tranzito šalis, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros ir Bosnijos ir Hercegovinos pasienio policijos bendradarbiavimas tebėra kaip niekad svarbus. Reglamentu (ES) 2019/1896 grindžiamas susitarimas dėl statuso sudarytų sąlygas prie Bosnijos ir Hercegovinos sienų, be kita ko, su šalimis, kurios nėra Europos Sąjungos narės, siųsti Europos sienų ir pakrančių apsaugos nuolatinio korpuso būrius ir taip padėti šalies Pasienio policijai užtikrinti, kad visi į šalį atvykstantys asmenys laikytųsi atitinkamų teisės aktų.

2022 m. lapkričio 18 d. Komisija gavo Tarybos įgaliojimą pradėti derybas su Bosnija ir Hercegovina, taip pat su Juodkalnija, Serbija ir Albanija dėl susitarimo dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros vykdomos operacinės veiklos tose šalyse (t. y. susitarimas dėl statuso pagal Reglamentą (ES) 2019/1896). 2022 m. lapkričio 30 d. Komisija surengė susitikimą su minėtomis keturiomis šalimis, kuriame buvo akcentuotos pagrindinės tipinio susitarimo dėl statuso naujovės. 2024 m. gegužės 23 d., liepos 16 d. ir rugsėjo 6 d. vaizdo konferencijos priemonėmis ir 2024 m. rugsėjo 18 d. Sarajave Europos Komisija Europos Sąjungos vardu surengė oficialias derybas su Bosnija ir Hercegovina dėl susitarimo. Taryba buvo reguliariai informuojama apie šių derybų pažangą per atitinkamas darbo grupes. Komisija mano, kad Tarybos derybiniuose nurodymuose išdėstyti tikslai pasiekti ir susitarimas yra Sąjungai priimtinas.

Palyginti su tipiniu susitarimu dėl statuso, tekste, dėl kurio derėtasi, pateikiama papildoma nuostata dėl Bosnijos ir Hercegovinos pasienio policijos taikomos veiklos planų vidaus patvirtinimo procedūros (4 straipsnio 3 dalis); apribojama geografinė zona, kurioje nuolatinis korpusas gali vykdyti savo užduotis, kad ji atitiktų Bosnijos ir Hercegovinos pasienio policijos teritorinę jurisdikciją (10 straipsnio 3 dalis); įtraukta papildoma nuostata, pagal kurią atitinkamoms Bosnijos ir Hercegovinos institucijoms leidžiama patekti į FRONTEX patalpas gavus vykdomojo direktoriaus leidimą (11 straipsnio 5 dalis); pakeistas straipsnis dėl privilegijų ir imuniteto, atitinkantis kitoms regiono šalims taikomas nuostatas dėl privilegijų ir imuniteto, numatant funkcinio imuniteto taikymą FRONTEX atsiųstiems darbuotojams baudžiamosiose, civilinėse ir administracinėse bylose (12 straipsnis); įtraukta nuostata, kad Agentūra turėtų informuoti Pasienio policiją apie asmenis, kuriems išduoti akreditavimo dokumentai (14 straipsnio 6 dalis); įtraukta nuostata, pagal kurią Bosnijai ir Hercegovinai leidžiama prašyti nutraukti atskirų atsiųstų personalo narių, kurie pažeidžia susitarimą dėl statuso, veiklos planą ar nacionalinę teisę, veiklą (18 straipsnio 7 dalis); Įtraukta nuostata dėl susitarimo laikino taikymo iki jo įsigaliojimo (22 straipsnio 2 dalis). Kitaip nei kituose susitarimuose dėl statuso, susitarime su Bosnija ir Hercegovina apibrėžiama teritorija, kurioje būrių nariai gali vykdyti savo užduotis, kad ji atitiktų zoną, kurioje gali veikti Bosnijos ir Hercegovinos pasienio policija, t. y. 10 km sausumos ruožas pasienyje ir sienos perėjimo punktai. Šiuo tikslu pakoreguoti 2 ir 10 straipsniai.

Priedamu pasiūlymu dėl Tarybos sprendimo Komisija siūlo pasirašyti Europos Sąjungos ir Bosnijos ir Hercegovinos susitarimą dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros Bosnijoje ir Hercegovinoje vykdomos operacinės veiklos.

Šengeno asocijuotųjų šalių padėtis

Šis pasiūlymas pagrįstas išorės sienų valdymo srities Šengeno *acquis*. Vis dėlto Sąjunga neturi įgaliojimų sudaryti susitarimo dėl statuso su Bosnija ir Hercegovina taip, kad jis būtų privalomas Norvegijai, Islandijai, Šveicarijai ar Lichtenšteinui. Siekiant užtikrinti, kad sienos apsaugos pareigūnai ir kiti atitinkami darbuotojai, kuriuos tos šalys siunčia į Bosniją ir Hercegoviną, turėtų tokį patį statusą, koks numatytas būsimame susitarime dėl statuso, prie

susitarimo dėl statuso pridėtoje deklaracijoje turėtų būti išreikštas pageidavimas, kad Bosnija ir Hercegovina su kiekviena iš tų asocijuotųjų šalių sudarytų panašius susitarimus.

Šiuo sprendimu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kurias įgyvendinant Airija nedalyvauja pagal Tarybos sprendimą 2002/192/EB⁶. Todėl Airija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas. Pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Sustiprinta kontrolė prie Bosnijos ir Hercegovinos sienų turės teigiamą poveikį Sąjungos išorės sienų ir pačios Bosnijos ir Hercegovinos sienų valdymui. Susitarimo dėl statuso sudarymas būtų susietas su platesnio masto bendradarbiavimo tikslais ir prioritetais, nustatytais Europos Sąjungos ir Bosnijos ir Hercegovinos stabilizacijos ir asociacijos susitarime⁷.

Susitarimo dėl statuso sudarymas taip pat galėtų paremti platesnes Europos Sąjungos pastangas ir įsipareigojimus toliau plėtoti pajėgumus siekiant prisidėti prie reagavimo į krizes valdymo ir skatinti Sąjungos ir Bosnijos ir Hercegovinos konvergenciją užsienio ir saugumo klausimais.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Šio pasiūlymo teisinis pagrindas yra SESV 77 straipsnio 2 dalies b ir d punktai ir 79 straipsnio 2 dalies c punktas kartu su SESV 218 straipsnio 5 dalimi.

Europos Sąjungos kompetencija sudaryti susitarimą dėl statuso aiškiai numatyta Reglamento (ES) 2019/1896 73 straipsnio 3 dalyje, kurioje teigiama, kad „[a]plinkybėmis, kuriomis reikia siųsti nuolatinio korpuso sienų valdymo būrius į trečiąją valstybę, kurioje būrių (grupių) nariai naudosis vykdomaisiais įgaliojimais, Sąjunga ir susijusi trečioji valstybė, [...], sudaro susitarimą dėl statuso, [...]“.

Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 3 straipsnio 2 dalį Sąjunga turi išimtinę kompetenciją sudaryti tarptautinį susitarimą, be kita ko, kai jo sudarymas numatytas Sąjungos teisėkūros procedūra priimtame akte. Reglamento (ES) 2019/1896 73 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad susitarimą dėl statuso sudaro „Sąjunga ir susijusi trečioji valstybė“. Todėl susitarimas, kuris turi būti pasirašytas ir sudarytas su Bosnija ir Hercegovina, priklauso išimtinai Europos Sąjungos kompetencijai. Pagal Reglamento (ES) 2019/1896 73 straipsnio 3 dalį siūlomas susitarimas dėl statuso grindžiamas tipiniu susitarimu, kurį Komisija priėmė 2021 m. gruodžio mėn.⁸

- **Subsidiarumas ir proporcingumas**

Bendro požiūrio būtinybė

Susitarimas dėl statuso sudarys sąlygas Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūrai siųsti į Bosniją ir Hercegoviną Europos sienų ir pakrančių apsaugos būrius, naudojantis visomis

⁶ 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/192/EB dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas. OL L 64, 2002 3 7, p. 20.

⁷ OL L 164, 2015 6 30, p. 2–547.

⁸ Komunikatas COM(2021) 829.

Reglamento (ES) 2019/1896 suteikiamomis galimybėmis. Neturint šios priemonės Europos integruotam sienų valdymui įgyvendinti ir Bosnijai ir Hercegovinai paremti valdant didelį migrantų, ketinančių tranzitu kirsti jos teritoriją, skaičių būtų galima naudoti tik dvišaliu pagrindu valstybių narių siunčiamus būrius. Todėl siekiant geriau valdyti Bosnijos ir Hercegovinos sienas reikia laikytis bendro požiūrio.

Siūlomo susitarimo nuostatomis neviršijama to, kas būtina jo tikslams pasiekti, t. y. remiamasi tipiniu susitarimu dėl statuso, įtraukiami visi aspektai, būtini nuolatinio korpuso sienų valdymo būrių, siunčiamų į trečiąją šalį, kurioje būrių nariai naudosis vykdomaisiais įgaliojimais, veiksmams vykdyti, visų pirma operacijos aprėptis, nuostatos dėl civilinės ir baudžiamosios atsakomybės, būrių narių užduotys ir įgaliojimai, su atstovybės biuro įsteigimu susijusios priemonės ir praktinės su pagarba pagrindinėms teisėms susijusios priemonės.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Kadangi tai bus naujas susitarimas, galiojančių priemonių vertinimo ir tinkamumo patikrų nebuvo galima atlikti. Deryboms dėl susitarimo dėl statuso poveikio įvertinti nereikia.

- **Pagrindinės teisės**

Vadovaudamasi Reglamento (ES) 2019/1896 88 konstatuojamąja dalimi, Komisija įvertins pagrindinių teisių padėtį Bosnijoje ir Hercegovinoje, susijusią su sritimis, kurioms taikomas susitarimas dėl statuso, ir apie tai informuos Europos Parlamentą.

Numatomame susitarime bus numatytos praktinės priemonės, susijusios su pagarba pagrindinėms teisėms, ir juo bus užtikrinama, kad vykdamą veiklą, organizuojamą remiantis susitarimu, pagrindinės teisės būtų visapusiškai gerbiamos. Susitarimo 8 straipsnio 5 dalyje bus numatytas nepriklausomas ir veiksmingas skundų nagrinėjimo mechanizmas pagal atitinkamas Reglamento (ES) 2019/1896 nuostatas, kad būtų galima stebėti ir užtikrinti pagarbą pagrindinėms teisėms vykdamą visą veiklą, organizuojamą remiantis susitarimu.

- **Duomenų apsauga**

Kadangi susitarimo dėl statuso nuostatos, susijusios su asmens duomenų perdavimu, iš esmės nesiskiria nuo tipinio susitarimo dėl statuso ir laikantis Reglamento (ES) 2019/1896, dėl šio susitarimo dėl statuso nuostatų nesikonsultuota su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Susitarimas dėl statuso savaime neturi jokio finansinio poveikio. Faktiškai siunčiant sienos valdymo būrius remiantis veiklos planu, būtų patiriama išlaidų iš Agentūros biudžeto. Būsimos operacijos pagal susitarimą dėl statuso bus finansuojamos iš Agentūros nuosavų išteklių, kaip numatyta pagal Sąjungos metinio biudžeto ciklą.

Sąjungos įnašas į Agentūros biudžetą yra Sąjungos biudžeto, nustatyto Tarybos išvadose dėl daugiamečių finansinės programos, dalis.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Komisija užtikrins tinkamą susitarimo dėl statuso įgyvendinimo stebėseną.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl Europos Sąjungos ir Bosnijos ir Hercegovinos susitarimo dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros Bosnijoje ir Hercegovinoje vykdomos operacinės veiklos pasirašymo Europos Sąjungos vardu ir laikino taikymo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), ypač į SESV 77 straipsnio 2 dalies b ir d punktus ir 79 straipsnio 2 dalies c punktą kartu su 218 straipsnio 5 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) aplinkybėmis, kuriomis reikia siųsti Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų nuolatinio korpuso sienų valdymo būrius į trečiąją valstybę, kurioje būrių nariai naudosis vykdomaisiais įgaliojimais, Reglamento (ES) 2019/1896¹ 73 straipsnio 3 dalimi reikalaujama, kad Sąjunga sudarytų susitarimą dėl statuso su atitinkama trečiąja valstybe pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 218 straipsnį;
- (2) 2022 m. lapkričio 18 d. Taryba įgaliojo Komisiją pradėti derybas su Bosnija ir Hercegovina dėl susitarimo dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros Bosnijoje ir Hercegovinoje vykdomos operacinės veiklos (toliau – Susitarimas)²;
- (3) šios derybos buvo sėkmingai užbaigtos;
- (4) šiuo sprendimu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kurias įgyvendinant Airija nedalyvauja pagal Tarybos sprendimą 2002/192/EB³. Todėl Airija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;
- (5) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos⁴ 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas. Kadangi šis sprendimas grindžiamas Šengeno *acquis*, remdamasi to protokolo 4 straipsniu, per šešis mėnesius po to, kai Taryba nusprendžia dėl šio sprendimo, Danija turi nuspręsti, ar jį įtrauks į savo nacionalinę teisę;
- (6) todėl Susitarimas turėtų būti Sąjungos vardu pasirašytas su sąlyga, kad jis bus sudarytas vėliau. Sąjungos vardu turėtų būti patvirtinta pridėta deklaracija dėl Islandijos, Norvegijos Karalystės, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės;

¹ 2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1052/2013 ir (ES) 2016/1624, OL L 295, 2019 11 14, p. 1.

² OL L 300, 2022 11 21, p. 25.

³ 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/192/EB dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas, OL L 64, 2002 3 7, p. 20.

⁴ Protokolas (Nr. 22) dėl Danijos pozicijos, OL C 326, 2012 10 26, p. 299.

- (7) siekiant užtikrinti galimybę skubiai siųsti Europos sienų ir pakrančių apsaugos nuolatinės pajėgos į Bosnijos ir Hercegovinos teritoriją, Susitarimas turėtų būti taikomas laikinai;
- (8) pagal Sutartis Komisija turi užtikrinti, kad Susitarimas būtų pasirašytas, su sąlyga, kad jis bus sudarytas vėliau;
- (9) pagal Sutartis Komisija taip pat turi užtikrinti, kad Bosnijai ir Hercegovinai būtų pranešta apie Sąjungos ketinimą laikinai taikyti Susitarimą nuo jo pasirašymo iki įsigaliojimo dienos,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sąjungos vardu patvirtinamas Europos Sąjungos ir Bosnijos ir Hercegovinos susitarimo dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros Bosnijoje ir Hercegovinoje vykdomos operacinės veiklos (toliau – Susitarimas) pasirašymas su sąlyga, kad minėtas susitarimas bus sudarytas.

Susitarimo tekstas pridedamas prie šio sprendimo.

2 straipsnis

Sąjungos vardu patvirtinama prie šio sprendimo pridedama deklaracija.

3 straipsnis

Protokolas pagal jo 22 straipsnio 2 dalį laikinai taikomas nuo jo pasirašymo iki įsigaliojimo dienos.

4 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė*